

Onderwerp:

Datum: 21 januari 2016
Steller: B.Schroevers
Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Gevraagde beslissing

In te stemmen met de begroting 2016 Stichting OOP

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis

De verantwoordelijkheid van de gemeenteraad voor het openbaar onderwijs spitst zich toe op de (grondwettelijke) zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor de inwoners. Vanaf 2005 is het openbaar onderwijs in de gemeente Diemen verzelfstandigd. Hiertoe is per 1 januari 2005 de Stichting Openbaar Onderwijs Primair (St. OOP) opgericht.

Zorgen 'voor voldoende openbaar onderwijs' is de verantwoordelijkheid die ligt bij de gemeente. Als toezichthouder heeft de gemeente een divers instrumentarium om de rol te kunnen vervullen:

- Het benoemen van bestuursleden;
- Het goedkeuren van de begroting en de jaarrekening;
- Het goedkeuren van de statutenwijziging van de stichting;
- Het beslissen over de stichting en opheffing van een school;
- Het ingrijpen bij ernstige taakverwaarlozing.

Een gezonde financiële positie van het schoolbestuur is een belangrijke voorwaarde voor het in stand kunnen houden van de openbare scholen. In deze raadsvoordracht wordt goedkeuring gevraagd op de begroting van St. OOP 2016.

Op grond van de wet 'goed onderwijs, goed bestuur' is sinds 2013 bij de Stichting OOP een nieuw bestuursmodel van kracht waarbij een raad van beheer is ingesteld. In artikel 19, lid 2 van de statuten is bepaald dat na verkregen goedkeuring door de raad van beheer de directeur-bestuurder de ontwerp begroting ter goedkeuring voorlegt aan de gemeenteraad.

De gemeentelijke toezichttaak is niet gericht op de kwaliteit van het onderwijs, of het doelmatig en rechtmatig inzetten van de middelen. De goedkeuring kan worden onthouden wegens strijd met de wet of met het algemeen belang waaronder begrepen het financiële belang van de gemeente.

Concrete aanleiding

Op basis van de Wet op het primair onderwijs (artikel 48) en de statuten van de St. OOP (artikel 19, lid 2) is de stichting verplicht de begroting van het komende kalenderjaar ter goedkeuring voor te leggen aan de gemeenteraad. Door de verzelfstandiging ligt de verantwoordelijkheid voor de begroting en de jaarrekening bij de stichting zelf.

Toelichting

Inhoud van de voordracht

Stichting Openbaar Onderwijs Primair heeft op 30 november 2015 de begroting 2016 ingediend. Conform artikel 19 lid 2 van de statuten van de stichting legt de directeur-bestuurder de begroting ter goedkeuring voor aan de gemeenteraad. De begroting 2016 sluit met een positief saldo van € 8.139. De begroting is zowel door de raad van beheer als de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad goedgekeurd. De algemene reserve bedroeg op 31 december 2014 € 241.025. Naar verwachting zal de algemene reserve, op basis van het rekeningresultaat 2015 van € 19.007 per 1 januari 2016 € 260.032 bedragen. Het positief resultaat 2016 van € 8.139 zal aan de algemene reserve worden toegevoegd. Het saldo van deze algemene reserve komt hiermee op € 268.171.

St. OOP stelt zelf vast dat het weerstandsvermogen met 4,42 % waar 10% de norm is bij een risicoprofiel dat past bij de stichting. Met andere woorden: de stichting heeft een relatief klein eigen vermogen ten opzichte van de totale inkomsten. Als dit verder daalt, kan een situatie ontstaan waarbij de stichting niet meer in staat is om risico's af te dekken.

Dit is geen nieuw gegeven. Dit is de afgelopen jaren bij bestuurlijke overleggen en raadsvergaderingen voortdurend onderwerp van gesprek geweest. De sturingsruimte voor het schoolbestuur om op de negatieve cijfers te anticiperen is echter beperkt. Een belangrijk deel van de uitgaven ligt namelijk vast in personele verplichtingen en afschrijvingen (ongeveer 80%). Personele lasten kunnen praktisch alleen worden beïnvloed als verloop zich aandient en er vervangers gekozen moeten worden. Relatief eenvoudig te beïnvloeden zijn de materiële kosten per school, zoals de aanschaf van leermiddelen. Door gebruik te maken van collectieve inkoop kan de stichting hierop besparen.

De stichting geeft aan de lijn voort te zetten die vruchten lijkt af te werpen. Dit houdt in:

- een strakke begrotingsdiscipline;
- transparante administratie om voldoende sturing te hebben op de uitgaven, en dus het in de hand houden daar van
- een strategische personeelsplanning;
- inzetten op preventie in de verzuimaanpak
- een voortdurend streven naar een optimale leerkracht-leerlingen ratio
- mogelijkheden verkennen met Stichting Spirit

Plannen tot samenwerking Stichting Spirit

Op 25 november heeft St. OOP onderzoek aangekondigd naar de meerwaarde van een fusie met stichting Spirit Basisscholen. Het college heeft enkele richtinggevende vragen gesteld die van belang zijn om het openbaar onderwijs voor de lange termijn te borgen. De gemeenteraad is hierover in januari geïnformeerd.

Nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van het onderzoek zijn er (nog) niet. Dit is voorzien rond de zomerperiode. Het is nog niet vanzelfsprekend dat een fusie kansrijk is voor beide partijen in de vorm van een samenwerkingsbestuur. Samenwerking is juridisch gecompliceerd. Ook intern, bij de beide stichtingen, is het besluitvormingstraject nog niet doorlopen.

Het college van B&W en de gemeenteraad zullen betrokken worden bij het fusietraject. In het kader van de wettelijke fusietoets zal de gemeente te zijner tijd formeel om advies worden gevraagd. En uiteindelijk zal de raad ook moeten instemmen met eventuele gewijzigde statuten.

Argumenten en keuzemogelijkheden

Stichting OOP laat zien dat de genomen maatregelen positief effect sorteren. Hierbij past wel de nuancering dat de begroting 2015 ingewikkelder was qua context. Er was ten tijde van het opstellen onduidelijkheid vanuit het rijk of St. OOP bepaalde bedragen zou ontvangen. Daarbij pakte in de begroting 2015 de T-1¹ constructie ongunstig uit. Voor de huidige begroting zijn meer (vrijwel alle) bedragen voor 2016 bekend. Mochten daar nog veranderingen in komen dan zijn deze alleen maar positief omdat er een aantal mensen in 2016 met pensioen gaan waardoor de gewogen gemiddelde leeftijd weer iets daalt (relatief minder personeelkosten). Met een stijgend leerlingaantal en dalende personele lasten zijn positievere cijfers overlegd.

¹ De bekostiging gaat uit van het aantal leerlingen van het voorafgaande schooljaar

Vinger aan de pols houden

Bij de besluitvorming over de jaarrekening 2014 is afgesproken dat er frequent bestuurlijk overleg plaatsvindt om de vinger aan de pols te houden. Vooral om actief geïnformeerd te blijven, afgezien van de 2 ijkmomenten in het jaar (begroting&jaarrekening). Ook om de raad tijdig te informeren over (negatieve) financiële ontwikkelingen. Dit overleg wordt voortgezet.

Toezicht houden: Vragen richting St. OOP

Met een positieve begroting en ingezette maatregelen is er voor de korte termijn enige financiële rust. Een voorwaarde voor een organisatie om de inhoudelijke en kwalitatieve uitdagingen en ambities vorm te kunnen geven. Er zijn echter twee punten van zorg waarop de gemeente als toezichthouder de stichting nader kan bevragen om ook het perspectief te kunnen hebben om in de toekomst financiële rust te krijgen/houden.

1. De situatie omtrent OBS Venser

Momenteel krijgt de Venser meer middelen dan ze opbrengt in financiële zin. Ook al heeft het de aandacht, er is nog geen zichtbare verbetering qua leerlingenaantal. St. OOP hoopt dat inventiviteit en afspraken leiden tot aannahme van meer leerlingen. Met plannen in Holland Park in ogenschouw ziet St. OOP kansen voor OBS de Venser. Het is echter niet vanzelfsprekend dat deze ontwikkeling op zichzelf leidt tot een toename van leerlingen. Met de structureel negatieve financiële resultaten en zorgen wordt voorgesteld om St. OOP te vragen op welke wijze zij (onafhankelijk van de ontwikkeling van Holland Park) werkt aan een kentering in de situatie van OBS de Venser om zodoende meer leerlingen aan te trekken?

2. Financiële situatie lange termijn

De huidige financiële situatie van St. OOP is voor de lange termijn niet zorgeloos. Stichting OOP onderkent dit en werkt aan een gezond financieel perspectief. Onder meer door een samenwerking met Stichting Spiritbasisscholen te onderzoeken. Tegelijkertijd blijft een samenwerking, in welke vorm dan ook, geen garantie voor verbetering.

Het is gerechtvaardigd om St. OOP te vragen problemen en oplossingsrichtingen te benoemen die zij zien voor de langere termijn. Het betreft de volgende vragen:

- welke oorzaken liggen ten grondslag aan de negatieve financiële trend
- welke problemen zijn er
- welke risico's zijn er op korte en lange termijn
- welke maatregelen worden genomen

Maatregelen die in de begroting zijn aangekondigd hebben een reikwijdte voor het jaar 2016. Door bovenstaande vragen aan St. OOP te stellen ontstaat bij beantwoording meer zicht op de mate waarin huidig beleid bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van het openbaar onderwijs voor de langere termijn.

Derhalve wordt geadviseerd de begroting 2015 goed te keuren, maar in gesprek te blijven over de situatie rond OBS Venser en de financiële situatie voor de langere termijn.

Gevolgen en risico's

Financieel

Met een positieve begroting 2016 zijn er geen financiële consequenties voor de gemeentebegroting.

Juridisch

Op basis van de Wet op het primair onderwijs (artikel 48) en de statuten van de St. OOP (artikel 19, lid 2) is de stichting verplicht de begroting van het komende kalenderjaar ter goedkeuring voor te leggen aan de gemeenteraad.

Andere risico's?

St. OOP wordt gevraagd voor de gesignaleerde risico's (situatie OBS de Venser en financieel lange termijn perspectief) maatregelen te treffen.

Wat merkt de burger van de te nemen beslissing?

n.v.t.

Adviesraden

N.v.t.

Opmerkingen over de uitvoering

n.v.t.

Bijlagen

- Begroting St. OOP 2016
- Begeleidend schrijven St. OOP

Burgemeester en wethouders van Diemen,
de secretaris,
J.D. de Kort

de burgemeester,
E. Boog

Onderwerp: **Begroting St. OOP 2016**
16-12

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 2 februari 2016

Besluit

- In te stemmen met de begroting 2016 Stichting OOP

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 24 maart 2016,

De voorzitter,

De griffier,